

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4265/2020
01.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Пољопривредно газдинство АА“ ..., чији је пуномоћник Драган Зарић, адвокат из ..., против туженог „Еколовита“ д.о.о. Нови Сад, чији је пуномоћник Бранислав Шокац, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 917/20 од 21.05.2020. године, у седници одржаној 01.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 917/20 од 21.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 9166/2013 од 27.11.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу плати 6.837.600,00 динара са затезном каматом почев од 16.09.2011. године па до исплате, као и захтев да му тужени накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 745.064,98 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 917/20 од 21.05.2020. године, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом се одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 21.09.2012. године препорученом пошиљком послао туженом укупно пет рачуна (фактура) на укупан износ од 6.837.600,00 динара, које је тужени вратио тужиоцу уз образложење да су погрешно адресоване. Тужилац је туженом послао опомену пред тужбу од 04.09.2013. године, јер му није исплатио ништа по наведеним рачунима (фактурама). Тужилац је 03.09.2012. године испоставио 5 рачуна и у свим рачунима је као датум промета добара означен 03.09.2011. године, док су у наведеним рачунима у рубрици „опис робе“ означене радње и то: услуга превоза меркантилне соје, селектирање меркантилне соје, лагеровање меркантилне соје, услужно коришћење силоса и складиштење соје, као и услужно коришћење дела производне линије за различите количине соје, а укупан износ за уплату по свим рачунима је 6.837.600,00 динара (а на рачунима су наведени износи на име пореске основице и обрачуног ПДВ-а од 5%, те укупан износ за уплату). ББ је брат ВВ и током 2011. године је био технички директор туженог и сувласник туженог са уделом од 49,8%, а тужени се бавио откупом, прерадом и продајом соје и сојиних прерађевина.

Оценом налаза и мишљења вештака утврђено је да се документација тужиоца не може третирати као валидна књиговодствена документација јер се из исте не може утврдити да су задовољени основни принципи уредног књиговодства, а из исте не произилази да је до одређене пословне промене стварно дошло (извршен превоз, складиштење, пречишћавање), те да у књиговодству туженог не постоје евидентирани промене трошкова лагеровања, складиштења, нити пречишћавања соје, као и да је примљена соја ради прераде прокњижена у финансијском књиговодству туженог по добављачима по примљеним фактурама уз обрачун ПДВ-а од 8%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев закључивши да тужилац у смислу правила о терету доказивања није пружио релевантне доказе у прилог тврдњи да је извршио услуге наведене у рачунима, а по основу којих потражује исплату од туженог, оценивши да се документација тужиоца не може третирати као валидна књиговодствена документација јер се из исте не може утврдити да су задовољени основни принципи уредног књиговодства, а из исте не произилази да је до одређене пословне промене стварно дошло (извршен превоз, складиштење, пречишћавање).

Код овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд налази да су судови правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев.

Према Закону о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС“, бр. 24/01... и 91/11), пољопривредници (носиоци пољопривредних газдинстава) дужни су да воде пословне књиге само ако су евидентирани у систем ПДВ (члан 43. у вези члана 32.). Наиме, закон дозвољава да пољопривредник који није обвезник пдв-а, нема обавезу да води пословне књиге. Такође, пољопривредник може да се определи да води пословне књиге и у случају када није евидентиран у систем ПДВ, по систему простог књиговодства, у складу са овим законом.

Сагласно наведеном, уколико је пољопривредно газдинство било у систему ПДВ или у случају када није евидентирано у систем ПДВ а водило је пословне књиге, исто је требало да пословне евиденције усклађује са Законом о рачуноводству. Одредбом члана 8. Закона о рачуноводству прописано је да се књижење пословних

промена на рачунима имовине, обавеза и капиталу, приходима и расходима врши на основу веродостојних рачуноводствених исправа. Рачуноводствена исправа представља писани документ или електронски запис о насталој пословној промени, која обухвата све податке потребне за књижење у пословним књигама тако да се из рачуноводствене исправе недвосмислено може сазнати основ, врста и садржај пословне промене, а чланом 9. истог закона прописано је да одговорно лице потписом, односно другом идентификационом ознаком потврђује да је рачуноводствена исправа веродостојна (потпуна, истинита, рачунски тачна и да приказује пословну промену).

У конкретном случају тужилац тужбом тражи исплату укупно 6.837.600,00 динара на име 5 рачуна, у којим је као датум промета добара означен 03.09.2011. године, у рубрици „опис робе“ означене радње и то: услуга превоза меркантилне соје, селектирање меркантилне соје, лагеровање меркантилне соје, услужно коришћење силоса и складиштење соје, као и услужно коришћење дела производне линије за различите количине соје, и у којима су наведени износи на име пореске основице и обрачунаог ПДВ-а од 5%, те укупан износ за уплату. Имајући у виду наведено, те чињеницу да је оценом налаза и мишљења вештака утврђено да се документација тужиоца не може третирати као валидна књиговодствена документација, јер се из исте не може утврдити да су задовољени основни принципи уредног књиговодства, те да из исте не произилази да је до одређене пословне промене стварно дошло (извршен превоз, складиштење, пречишћавање), као и да у књиговодству туженог не постоје евидентиране промене трошкова лагеровања, складиштења, нити пречишћавања соје (за које услуге тужилац тврди да је извршио), то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак нижестепених судова да се на темељу приложених доказа уз тужбу и доказа изведених у току поступка не може са сигурношћу утврдити чињеница постојања потраживања тужиоца по основу извршених услуга. У конкретном случају, фактуре које је тужилац испоставио нису исправне у књиговодственом смислу будући да тужилац као пољопривредно газдинство које није у систему пдв-а није ни имао право да издаје фактуре, већ је тужени као евентуални прималац услуга које је извршио тужилац могао тужиоцу да изда ПДВ признаницу у којој је обрачуната ПДВ надокнада од 5% (која се у складу са одредбом члана 34. Закона о порезу на додату вредност признавала пољопривредницима који изврше промет пољопривредних и шумских поризвода, односно пољопривредних услуга обвезницима), што у конкретној ситуацији није случај, јер је на издатим фактурама у рубрици „опис робе“ наведено да је извршен превоз, складиштење, пречишћавање меркантилне соје, а не промет пољопривредних производа. Такође, у књиговодству туженог не постоје евидентиране промене трошкова лагеровања, складиштења, нити пречишћавања соје, већ је у књиговодству туженог евидентирана примљена соја ради прераде и прокњижена у финансијском књиговодству туженог по добављачима по примљеним фактурама уз обрачун ПДВ-а од 8%. Осим тога, да би фактуре биле ваљан финансијски документ подобан за књижење промена у књиговодству странака, уз фактуру треба да постоји отпремница о извршеном промету добара и услуга, што је у конкретном случају изостало јер наведене фактуре немају уредну пропратну документацију (отпремнице) о пруженим услугама које су фактурисане и за које тужилац потражује исплату од туженог, а такође тужени на наведеним рачунима није потписом и печатом потврдио пријем робе, односно услуга. Имајући у виду наведено, те чињеницу да фактура представља једностранни акт тужиоца који сам по себи не може представљати валидан доказ о основаности утуженог потраживања, те околност да докази приложени уз тужбу нису исправе које несумњиво потврђују основаност утуженог потраживања, а да тужилац у смислу правила о терету доказивања није доказао да је у периоду обухваћеним

фактурама био у било каквом пословном уговорном односу са туженим, нити је из пословне документације туженог било могуће утврдити да је постојао пословни однос парничних странака, то су правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев тужиоца.

У већем делу наводи ревизије тужиоца се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, те упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање. Такви наводи нису посебно размотрени будући да у смислу члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољен ревизијски разлог. Истовремено не доводе у сумњу правилност пресуђења и примену материјалног права.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић